

Bransjenorm for opprinnelsesmerket strøm

Mai 2021

Innhold

1. Sammendrag: Bransjenorm for opprinnelsesmerket strøm	3
2. Introduksjon til bransjenormen	5
3. Kort om opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner	6
3.1 Definisjoner	6
3.2 Nyttten av opprinnelsesmerket strøm for kunden	6
3.3 Systemet for opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner	6
3.4 Standarder for miljø- og klimarapportering	8
4. Krav til markedsføring og kommunikasjon	9
4.1 Lovmessige krav til markedsføring og kommunikasjon	9
4.2 Bransjenormens krav til markedsføring og kommunikasjon	10
5. Krav til dokumentasjon og revisjon	13

1. Sammendrag: Bransjenorm for opprinnelsesmerket strøm

Definisjoner av opprinnelsesgarantier og opprinnelsesmerket strøm

En *opprinnelsesgaranti* er et bevis på at en viss mengde strøm, 1 MWh, er produsert fra en spesifisert energikilde, i et gitt år. Opprinnelsesgarantiene er merket med informasjon som kjennetegner produksjonen. For eksempel er opprinnelsesgarantiene merket med hvilket kraftverk de stammer fra, hvor gammelt kraftverket er, og hvilken teknologi det er snakk om (for eksempel vannkraft eller vindkraft). *Opprinnelsesmerket strøm* er strøm knyttet til en strømvtale der strømleverandøren kjøper opprinnelsesgarantier tilsvarende kundens strømforbruk.

Nytten av opprinnelsesmerket strøm for kundene

Opprinnelsesmerket strøm kan gi flere nyttevirksomheter for privatpersoner og bedrifter. For eksempel kan:

- Privatpersoner ha nytte av opprinnelsesmerket strøm for å kunne vise sin støtte og preferanse for fornybar kraftproduksjon. Videre kan de ha nytte av dokumentasjon på at det har blitt produsert fornybar kraftproduksjon tilsvarende eget forbruk
- Bedrifter ha samme nytte av opprinnelsesmerket strøm som privatpersoner, men i tillegg vil bedrifter kunne ha nytte av dette i markedsføringsammenheng og som en sentral del av sine miljø- og klimareporter.

Systemet for opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner

EUs elmarkedsdirektiv¹ stiller krav om at strømleverandører opplyser om opprinnelsen til leveranser av strøm til sine kunder på en forståelig og tydelig sammenlignbar måte. EUs fornybardirektiv² krever at strømleverandører i alle medlemsland bruker opprinnelsesgarantier til å dokumentere andelen fra fornybare kilder.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) forvalter ordningen med opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner i Norge. Statnett er utnevnt til registeransvarlig og har dermed ansvar for utstedelse av og transaksjoner med opprinnelsesgarantier i Norge.

Bransjenormens krav til markedsføring og kommunikasjon av opprinnelsesmerket strøm

Bransjenormen har som formål å bidra til riktig og enhetlig markedsføring og kommunikasjon av opprinnelsesmerket strøm og bruk av opprinnelsesgarantier. Selskap som bekrefter at de følger bransjenormen og/eller markedsfører seg med henvisning til normen må følge retningslinjene.

Bransjenormen stiller samme krav som markedsføringsloven: Alle påstander som brukes i markedsføring av opprinnelsesmerket strøm skal kunne dokumenteres og skal gi forbrukeren et riktig helhetsinntrykk. For eksempel gir normen følgende retningslinjer for markedsføring av:

- *Produksjonsvirkninger:* Strømleverandører kan markedsføre at kjøp av opprinnelsesmerket strøm dokumenterer at det produseres strøm av en viss type, tilsvarende kundens forbruk.
- *Finansielle virkninger:* Strømleverandører kan markedsføre at kjøp av opprinnelsesgarantier gir økte inntekter til produsenter av fornybar strøm.
- *Miljøvirkninger:* Strømleverandører skal ikke komme med generelle påstander som gir uttrykk for at strømmen kunden kjøper har spesielle miljøfortrinn fremfor den strømmen kunden kan kjøpe av andre strømleverandører. Der det er aktuelt skal det refereres til hvilken beregningsmetode som er lagt til grunn for påstander om utslippsvirkninger og andre miljøvirkninger.

¹ <https://www.europalov.no/rettsakt/elektrisitetsdirektiv-2009-tredje/id-385>

² <https://www.europalov.no/rettsakt/fornybardirektivet-2009-om-okt-bruk-av-fornybar-energi/id-874>

- *Virkningene av ikke å kjøpe opprinnelsesgarantier:* Strømlleverandører og andre aktører skal avstå fra å komme med påstander om virkningene av ikke å kjøpe opprinnelsesmerket strøm, med unntak av å vise til varedeklarasjon for strømlleverandører som NVE beregner.

I tillegg stiller bransjenormen noen krav til revisjon og dokumentasjon. Aktører som viser til bransjenormen, skal dokumentere og revidere sammenhengen mellom innløste opprinnelsesgarantier og salg av opprinnelsesmerket strøm.

2. Introduksjon til bransjenormen

Mål for bransjenormen

Bransjenormen har som formål å bidra til riktig og enhetlig markedsføring og kommunikasjon av opprinnelsesmerket strøm og opprinnelsesgarantier. Dette skal bidra til å øke tilliten til opprinnelsesmerkede strømvtaler og øke nytteverdien for kundene. Kundene skal forstå hva de oppnår ved å velge opprinnelsesmerkede strømvtaler.

Anvendelse

Bransjenormens anbefalinger er en veiledning for strømleverandører og andre aktører som markedsfører opprinnelsesmerket strøm og opprinnelsesgarantier. Selskap som bekrefter at de følger bransjenormen og/eller markedsfører seg med henvisning til bransjenormen må følge normens retningslinjer.

Selskapene som ønsker å følge bransjenormen må i praksis sørge for å:

1. Følge bransjenormens krav til markedsføring og kommunikasjon
2. Følge bransjenormens krav til revisjon og dokumentasjon

Utvikling og administrasjon av bransjenormen

Bransjenormen er utviklet av Energi Norge og representanter fra LOS, Entelios, Statkraft, Kinect Energy, Ecohz, Becour, Skagerak Energi, Fjordkraft og Glitre Energi. Oslo Economics har bidratt som konsulent.

Bransjenormen administreres og følges opp av Energi Norge.

Innhold i bransjenormen

Denne bransjenormen er strukturert som følger: I kapittel 3 beskrives opprinnelsesgarantier, opprinnelsesmerket strøm, samt varedeklarasjoner og bruken av dem. Kapittel 4 inneholder normens rammer for markedsføring av og kommunikasjon om opprinnelsesmerket strøm og opprinnelsesgarantier. I kapittel 5 redegjøres det for bransjenormens krav til revisjon og dokumentasjon.

3. Kort om opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner

I dette kapitlet beskrives opprinnelsesgarantier, opprinnelsesmerket strøm og varedeklarasjoner, systemet de inngår i og hvordan de brukes. Strømlleverandører og andre aktører som bekrefter at de følger normen kan vise til disse definisjonene og forklaringene.

3.1 Definisjoner

En *opprinnelsesgaranti* er et bevis på at en viss mengde strøm, 1 MWh, er produsert fra en spesifisert energikilde, i et gitt år. Opprinnelsesgarantiene er merket med informasjon som kjennetegner produksjonen. For eksempel er opprinnelsesgarantiene merket med hvilket kraftverk de stammer fra, hvor gammelt kraftverket er og hvilken teknologi det er snakk om (for eksempel vannkraft eller vindkraft).

Opprinnelsesmerket strøm er en strømvtale der leverandøren kjøper opprinnelsesgarantier tilsvarende kundens strømforbruk.

Leverandører som selger opprinnelsesmerket strøm kan gi kundene en *individuell varedeklarasjon*³ som redegjør for at det er blitt produsert en viss mengde energi fra en viss energikilde.

3.2 Nytten av opprinnelsesmerket strøm for kunden

Kunder som ikke kjøper opprinnelsesmerket strøm skal henvises til NVEs varedeklarasjon for strømkjøp uten opprinnelsesgarantier⁴. Kunder som kjøper opprinnelsesmerket strøm, får en individuell varedeklarasjon som dokumenterer opprinnelsen til strømmen. Opprinnelsesmerket strøm kan gi flere nyttevirkninger for privatpersoner og bedrifter:

- Privatpersoner kan ha nytte av å vise sin støtte og preferanse for fornybar kraftproduksjon.
- Privatpersoner kan ha nytte av en dokumentasjon på at det har blitt produsert fornybar kraftproduksjon tilsvarende eget forbruk.
- Bedrifter kan ha den samme nytten som privatpersoner, men kan også bruke opprinnelsesmerket strøm i markedsføringssammenheng. For eksempel vil bedrifter kunne reklamere med at de gjennom kjøp av opprinnelsesmerket strøm har sikret at det er produsert strøm fra en viss kilde tilsvarende deres forbruk.
- Bedrifter kan også ha nytte av opprinnelsesmerket strøm og opprinnelsesgarantier som en sentral del av sine miljø- og klimareporter. For eksempel velger mange å bruke opprinnelsesgarantier for å tilfredsstille kravene i klimareporteringsstandarder som GHG-protokollen.⁵

3.3 Systemet for opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner

Juridisk grunnlag i EU/EØS-retten

På EU-nivå er de viktigste rettskildene om opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner:

- EUs elmarkedsdirektiv, som stiller krav til informasjon om opprinnelse til strømkunder.
- EUs fornybardirektiv, som sier at medlemsstatene skal etablere et system for sporing av opprinnelsen til strøm.

³ <https://lovdata.no/forskrift/1999-03-11-301/§8-5>

⁴ <https://www.nve.no/energiforsyning/opprinnelsesgarantier/varedeklarasjon-for-stromleverandorer/?ref=mainmenu>

⁵ Les mer i kapittel 3.4

EECS-standarden gir ulovfestede tekniske krav til utforming og bruk av opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner som må følges av AIBs (Association of Issuing Bodies)⁶ medlemmer.

EUs *elmarkedsdirektiv*⁷ stiller krav om at medlemsstatene skal sørge for at strømleverandører, på et nasjonalt nivå, opplyser om opprinnelsen til leveranser av strøm til sine kunder på en forståelig og tydelig sammenlignbar måte. Kunder skal gis informasjon om den miljømessige påvirkningen av strømforbruket, der minstekrav er informasjon om CO₂-utslipp og radioaktivt avfall. Kravet gjelder ved fakturering og i alt salgsfremmende materiale overfor sluttkunde.

I EUs første *fornybardirektiv* (2001), ble det innført krav til alle medlemsstatene om å etablere et pålitelig system for sporing av opprinnelsen til en mengde produsert strøm fra fornybare energikilder. Norge sluttet seg til ordningen i 2006 som en del av det felles energimarkedet under EØS-avtalen. Ordningen ble videreført i EUs andre fornybardirektiv (2009). I EUs reviderte fornybardirektiv (2018) ble ordningen videreført og styrket. Mens det tidligere var opp til medlemsstatene å definere nærmere hvordan strømleverandører kunne dokumentere fornybarandelen i leveransene sine, krever revidert fornybardirektiv (2018) at strømleverandører i alle medlemsland skal bruke opprinnelsesgarantier til å dokumentere andelen fra fornybare kilder. I direktivet stilles det krav om at medlemsstatene må følge standard CEN-EN 16325. Dette er en teknisk standard for opprinnelsesgarantier som skal gjelde for alle energibærere, herunder strøm, fjernvarme, biobrensel, gass mv.

Detaljerte krav til utformingen av opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner har til nå ikke vært lovfestet i EU, men vært spesifisert av EECS-reglene (European Energy Certificate System) til den felles europeiske foreningen for utstedere av opprinnelsesgarantier (Association of Issuing Bodies, AIB).

Juridisk grunnlag i norsk rett

De viktigste rettskildene om opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner i norsk rett er:

- Forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.⁸ (Olje- og energidepartementet).
- Forskrift om opprinnelsesgarantier for produksjon av elektrisk energi⁹ (Olje- og energidepartementet).

Forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. slår fast at strømleverandører enten må gi sine kunder individuelle varedeklarasjoner basert på opprinnelsesgarantier, eller vise til NVEs varedeklarasjon for strømleverandører.

Forskrift om opprinnelsesgarantier for produksjon av elektrisk energi inneholder bestemmelsen om at alle produsenter av elektrisk energi på anmodning kan få utstedt garantier som bekrefter at en gitt mengde elektrisk energi er produsert fra en spesifisert energikilde på spesifisert tid og sted. Forskriften angir også at det skal legges til rette for registrering, omsetning og innløsning i et elektronisk register for slike garantier.

NVE er tilsynsmyndighet og Statnett er registeransvarlig i Norge

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) forvalter ordningen med opprinnelsesgarantier og varedeklarasjoner i Norge. NVE behandler søknader om godkjenning av kraftverk for opprinnelsesgarantier og er ansvarlig for å føre tilsyn med nevnte forskrifter.

Statnett er utnevnt til registeransvarlig, og har dermed ansvar for utstedelse av og transaksjoner med opprinnelsesgarantier. Statnett er medlem av AIB og følger EECS-reglene om

⁶ <https://www.aib-net.org/>

⁷ <https://www.europalov.no/rettsakt/elektisitetdirektiv-2009-tredje/id-385>

⁸ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-03-11-301>

⁹ https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2007-12-14-1652#KAPITTEL_1

opprinnelsesgarantier. Kravene i standarden har også betydning for NVEs utforming av varedeklarasjon for strømleverandører.

3.4 Standarder for miljø- og klimarapportering

Mange bedrifter og organisasjoner bruker opprinnelsesgarantier og individuelle varedeklarasjoner for å dokumentere og rapportere miljø- og klimavirkningene forbundet med sine strømkjøp og sitt strømforbruk. Strømforbruk har ingen direkte klimagassutslipp, men strømforbruk kan ha indirekte utslipp via kraftproduksjonen. Kravene til miljø- og klimarapportering er ikke lovfestet, men bestemmes av standarder som organisasjoner velger å slutte seg til.

De viktigste globale standardene for klimagassrapportering er utviklet av The Greenhouse Gas Protocol, GHG-P. Standarden for bedrifter, «*A Corporate Accounting and Reporting Standard*», deler utslipp i tre hovedkategorier:

- Scope 1: Direkte utslipp
- Scope 2: Indirekte utslipp fra energiforsyning, dvs. strøm og varme/kjøling
- Scope 3: Andre indirekte utslipp

Standarden sier videre følgende om indirekte utslipp fra strøm:

*"To quantify scope 2 emissions, the GHG Protocol Corporate Standard recommends that companies obtain source/supplier specific emission factors for the electricity purchased. If these are not available, regional or grid emission factors should be used."*¹⁰

*"Companies shall account and report scope 2 emissions in two ways and label each result according to the method: one based on the location-based method, and one based on the market-based method."*¹¹

I henhold til denne standarden skal altså virksomheter først og fremst benytte opprinnelsesgarantier, eller andre markedsbaserte metoder, for å måle utslipp fra strømkjøpene sine. I tillegg skal virksomhetene rapportere på utslipp i henhold til lokasjonsbaserte metoder. Som grunnlag for lokasjonsbasert metode i Norge brukes ofte produksjonsmiks.

Andre viktige initiativ, som *RE100*¹² og *SBT* ("Science Based Targets")¹³, anbefaler også bruk av opprinnelsesgarantier (markedsbaserte metoder) for å dokumentere indirekte utslipp fra strøm.

¹⁰ <https://ghgprotocol.org/corporate-standard>

¹¹ https://ghgprotocol.org/scope_2_guidance

¹² <https://www.there100.org/technical-guidance>

¹³ <https://sciencebasedtargets.org/>

4. Krav til markedsføring og kommunikasjon

I dette kapittelet beskrives markedsføringslovens generelle krav til markedsføring og kommunikasjon, samt Forbrukertilsynets veileder om bruk av bærekraftspåstander i markedsføring. Videre beskrives bransjenormens krav til markedsføring av opprinnelsesgarantier, og eksempler på påstander om opprinnelsesgarantier som kan brukes i markedsføringen.

4.1 Lovmessige krav til markedsføring og kommunikasjon

Markedsføringsloven (mfl.) er den viktigste rettskilden som gir rammer for markedsføring og kommunikasjon om opprinnelsesgarantier. Markedsføringsloven implementerer flere EU-direktiver, blant annet direktivet om urimelig handelspraksis (direktiv 2005/29/EF). I tillegg har Forbrukertilsynet i 2020 utarbeidet en veileder om bruk av bærekraftspåstander i markedsføring som det er relevant å se hen til.¹⁴ Veiledningen gir uttrykk for hvordan Forbrukertilsynet vil håndheve markedsføringsloven når det gjelder bærekraftsmarkedsføring rettet mot forbrukere.

Overordnet om lovens krav

Markedsføringsloven inneholder sentrale bestemmelser om markedsføring, handelspraksis og avtalevilkår i forbrukerforhold, og stiller krav til god forretningsskikk mellom næringsdrivende. Særlig relevante bestemmelser for bransjenormen er markedsføringsloven § 6, 7, og 8, som forbyr *urimelig* og *villedende* handelspraksis, og lovens § 3, annet ledd, som stiller krav om at alle påstander om faktiske forhold ved et produkt må kunne *dokumenteres*.

Forbud mot urimelig handelspraksis

En handelspraksis er urimelig dersom den strider mot "god forretningsskikk" overfor forbrukere, og samtidig er egnet til å vesentlig endre forbrukers økonomiske atferd, slik at forbrukere treffer beslutninger de ellers ikke ville ha truffet, jf. mfl. § 6, annet ledd.

Forskrift om urimelig handelspraksis inneholder typetilfeller som alltid vil være urimelige og dermed forbudt.¹⁵ Et eksempel på en handelspraksis som alltid vil anses som urimelig og forbudt vil være å fremvise et sertifikat, kvalitetsmerke eller tilsvarende uten å ha oppnådd nødvendig tillatelse.

Forbud mot villedende markedsføring og villedende uttalelser

Det følger av mfl. § 6 fjerde ledd at en handelspraksis alltid er urimelig dersom den er villedende etter lovens § 7 eller § 8.

Markedsføring er villedende dersom den inneholder uriktige opplysninger og dermed er usannferdig, eller på annen måte er egnet til å villedde forbrukerne med hensyn til blant annet ytelsens eksistens eller art eller ytelsens hovedegenskaper, jf. § 7. I vurdering av om markedsføring er villedende skal man ta utgangspunkt i helhetsinntrykket som markedsføringen er egnet til å gi en gjennomsnittlig forbruker. Både utsagn og visuelle virkemidler som bilder, lyder, symboler, fargevalg og lignende vil etter en helhetsvurdering kunne gi et inntrykk av at produktet eller virksomheten har bærekraftsmessige fortrinn.

Markedsføringen skal både i innhold og utforming gi et korrekt og balansert helhetsinntrykk av produktet eller virksomheten som markedsføres. Påstander som isolert sett er korrekte kan tenkes å være villedende ut fra sammenhengen de er presentert i (Forbrukertilsynet, 2020).

Villedende utelatelser foreligger dersom markedsføringen utelater eller skjuler vesentlige opplysninger som forbrukeren trenger for å kunne ta en informert økonomisk beslutning, eller presenterer opplysningene på en uklar, uforståelig, tvetydig eller uhensiktsmessig måte, jf. mfl. §

¹⁴ <https://www.forbrukertilsynet.no/lov-og-rett/veiledninger-og-retningslinjer/forbrukertilsynets-veiledning-om-bruk-av-baerekraftpaastander-markedsforing>

¹⁵ Denne såkalte «svartelisten» følger av vedlegg 1 til direktivet urimelig handelspraksis.

8, første ledd. I Forbrukertilsynets veileder fremgår det at manglende informasjon om hva som ligger i bærekraftpåstander som brukes i markedsføring vil kunne være en villedende utelatelse.

Krav til dokumentasjon av påstander brukt i markedsføring

Av lovens § 3, annet ledd, følger det at alle påstander om faktiske forhold som benyttes i markedsføringen må kunne dokumenteres. Påstander om miljømessige eller etiske forhold brukt i markedsføring som ikke tilstrekkelig kan dokumenteres vil anses som villedende og urimelige, og dermed være forbudt. Dokumentasjonen må være dekkende for den konkrete påstanden som brukes i markedsføringen. Videre må kravene til dokumentasjonens innhold og omfang ses i lys av den konkrete påstanden som brukes og hva slags produkt markedsføringen gjelder.

I Forbrukertilsynets veileder (2020) presiseres det at dokumentasjonskravet vil være mer omfattende for frittstående og generelle påstander, som "miljøvennlig", "grønn" og "klimapositiv", enn for påstander som består av nøktern og presis produktinformasjon. Veilederen gir også noen prinsipper for bruk av bærekraftpåstander i markedsføring:

1. Bærekraftpåstander må være sanne. Påstandene vil være villedende dersom de inneholder uriktige og usannferdige opplysninger.
2. Markedsføringen må gi et presist og balansert inntrykk av produktenes miljømessige og etiske egenskaper. Frittstående, generelle bærekraftpåstander vil som hovedregel være villedende dersom det ikke samtidig gis en forklaring på hvilke konkrete egenskaper ved produktene som påstandene relaterer seg til.
3. De etiske eller miljømessige egenskapene til produktet må ikke overdrives eller overselges. Markedsføringen skal ikke peke på uvesentlige sider ved produktets miljøpåvirkning.
4. Det er viktig å se produktet i sammenheng med resten av markedet. Markedsføringen må ikke gi forbrukeren et inntrykk av at produktet har bedre etikk- og miljøegenskaper enn konkurrentenes dersom dette ikke kan dokumenteres.

4.2 Bransjenormens krav til markedsføring og kommunikasjon

Overordnede krav til markedsføring og kommunikasjon

Bransjenormen stiller samme overordnede krav som markedsføringsloven. Det betyr for det første at alle påstander som brukes i markedsføring av opprinnelsesmerket strøm og opprinnelsesgarantier skal kunne dokumenteres. Med dokumenteres menes i denne sammenheng at det må kunne godtgjøres at påstandene er riktige. For det andre innebærer det at markedsføringen skal gi mottakeren et riktig helhetsinntrykk i den sammenhengen den brukes. Det er altså ikke tilstrekkelig at alle påstander om opprinnelsesgarantiene er innholdsmessig korrekte hvis handelspraksisen på annen måte er egnet til å villeder forbrukeren. Dette gjelder markedsføringen av både den enkelte strømvartale og strømleverandørens merkevare generelt.

EUs siste fornybardirektiv krever at strømleverandører *skal* bruke opprinnelsesgarantier til å dokumentere andelen fornybar energi i leveransene sine. Bransjenormen stiller det samme kravet. Strømleverandører som vil selge fornybar strøm, eller strøm som markedsføres på tilsvarende måte, skal bruke opprinnelsesgarantier. Dette gjelder markedsføringen av både den enkelte strømvartale og strømleverandørens merkevare generelt.

Overordnet krav: Alle påstander som brukes i markedsføring av opprinnelsesmerket strøm skal kunne dokumenteres og gi forbrukeren et riktig helhetsinntrykk

Krav til markedsføring av ulike typer virkninger av opprinnelsesgarantier

Kjøp av opprinnelsesmerket strøm og opprinnelsesgarantier kan gi ulike typer virkninger som markedsaktørene vil ønske å kommunisere i sin markedsføring. I de neste avsnittene redegjøres

det for bransjenormens prinsipper for markedsføring av følgende typer virkninger ved kjøp av opprinnelsesmerket strøm:

- Produksjonsvirkninger
- Finansielle virkninger
- Miljøvirkninger

Produksjonsvirkninger

Formålet med opprinnelsesgarantiordningen er å kunne dokumentere opprinnelsen til strømmen som kunden kjøper. Strømleverandører som selger opprinnelsesmerket strøm kan dermed markedsføre at det produseres like mye fornybar strøm av en viss type som den strømmengden kunden kjøper eller bruker.¹⁶

Noen påstander om produksjonsvirkninger kan brukes uten behov for dokumentasjon utover opprinnelsesgarantien. Dette er tilfelle for påstander der nødvendig dokumentasjon står i selve garantidokumentet. Et eksempel kan være følgende kommunikasjonseksempel:

«...sikre at det blir produsert like mye norsk vannkraft som du selv bruker»

Andre påstander om produksjonsvirkninger krever tilleggsdokumentasjon og/eller forklaring for å være i tråd med bransjenormens krav. Dette vil blant annet gjelde påstander om at opprinnelsesgarantier utløser ny produksjon et bestemt sted eller av en viss type. Det skal ikke gis inntrykk av at opprinnelsesgarantier i seg selv fungerer som en støtteordning for utbygging av fornybar kraftproduksjon. For eksempel vil det være nødvendig med tilleggsforklaring for å underbygge følgende påstand:

«...bidra til ny lokal vannkraftproduksjon.»

Utover å vise til en opprinnelsesgaranti fra et lokalt vannkraftverk, må kunden i dette tilfellet også gis informasjon om hvordan pengene øremerkes til nyinvesteringer eller utvidelser av kraftverket, og hvordan akkurat hun bidrar til ny lokal vannkraftproduksjon.

Finansielle virkninger

En kan med rette påstå at kjøp av opprinnelsesmerket strøm gir økte inntekter til produsenter av fornybar strøm:

«Støtt norsk vannkraftproduksjon»

En kan også med rette komme med følgende påstand ved kjøp av opprinnelsesgarantier fra lokale kraftverk:

«Kjøp lokal vannkraftproduksjon»

For å komme med påstander om pengestrømmene knyttet til kundens samlede strømregning, må strømleverandøren komme med tilleggsdokumentasjon for pengestrømmene knyttet til selve strømleveransen. Dette vil for eksempel være nødvendig med dokumentasjon utover opprinnelsesgarantier for å underbygge følgende påstand:

«Alle pengene du betaler går til produsenter av fornybar strøm»

En slik påstand må dokumenteres ved hjelp av avtaler for kjøp av fysisk strøm (power purchase agreement (PPA), eller lignende. Årsaken til at slike påstander krever tilleggsdokumentasjon er at kjøp av opprinnelsesgarantier i seg selv kun påvirker pengestrømmer knyttet til selve opprinnelsesgarantiene, ikke pengestrømmer knyttet til handelen med fysisk strøm.

---

¹⁶ Vi legger i denne bransjenormen til grunn at opprinnelsesgarantiene som selges er knyttet til fornybar kraftproduksjon, ettersom dette er det som er aktuelt i Norge per 2021.

Miljøvirkninger

Aktører som følger normen skal ikke komme med generelle påstander om at opprinnelsesmerket strøm er «klimavennlig», «miljøvennlig», «grønn» eller tilsvarende utsagn som gir uttrykk for at strømmen kunden kjøper har spesielle miljøfortrinn fremfor den strømmen kunden kan kjøpe av andre strømleverandører. Objektive påstander om opprinnelsen, som «vannkraft» eller «vindkraft», kan benyttes.

Markedsføringen skal gi et tydelig og balansert inntrykk av strømvartalen eller opprinnelsesgarantiens hovedegenskaper, og herunder fordeler. Dette avhenger ikke bare av påstandenes innhold, men også av hvordan dette fremsettes i markedsføringen.

Miljøpåstander må forklares og dokumenteres for å være i tråd med bransjenormen. Der det er aktuelt skal det refereres til hvilken beregningsmetode som er lagt til grunn for påstander om utslippsvirkninger og andre miljøvirkninger. For eksempel kan følgende påstand brukes i markedsføringen av fornybar, opprinnelsesmerket strøm:

«Med denne strømvartalen blir de indirekte utslippene knyttet til ditt strømforbruk X g/kWh, slik det beregnes i standardene til GHG-protokollens scope 2.¹⁷»

Kommunikasjon av virkningene av ikke å kjøpe opprinnelsesgarantier

Aktørene som viser til denne bransjenormen, skal som hovedregel avstå fra å komme med påstander om virkningene av ikke å kjøpe opprinnelsesmerket strøm i sin markedsføring og kommunikasjon. Hovedårsaken er at slike påstander er vanskelige eller ikke mulige å dokumentere.

For eksempel skal aktører som viser til bransjenormen *ikke* komme med påstander om at alle pengene fra kunder som kjøper strøm uten opprinnelsesgarantier går til produsenter av strøm fra fossile energikilder, at deres strømforbruk gir et høyt utslipp av klimagasser eller lignende.

Den eneste unntaket fra hovedregelen om ikke å omtale virkningene av å kjøpe strøm uten opprinnelsesgarantier, er å henvise til varedeklarasjon for strømleverandører som NVE beregner. Dette er strømleverandører forpliktet til å gjøre, i henhold til Forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

---

¹⁷ https://ghgprotocol.org/scope_2_guidance

5. Krav til dokumentasjon og revisjon

Alle typer aktører kan velge å følge bransjenormen. Kravene til dokumentasjon og revisjon er laget med tanke på aktører som driver med tradisjonell sluttkundevirksomhet. Kravene vil derfor kunne tilpasses andre typer aktørers aktivitet og forretningsområde.

I utgangspunktet skal aktører som bekrefter at de følger bransjenormen gi Energi Norge, og kunder ved forespørsel, dokumentasjon på

1. *Akseptbrev* for bransjenormen. Akseptbrevet skal adresseres til Energi Norge og skal inneholde en bekreftelse på at selskapet følger gjeldende versjon av bransjenormen og skal angi for hvilket tidsrom dette gjelder. Brevet skal navngi hvilket uavhengig organ (revisor) som skal benyttes til verifikasjon av årsregnskapet.
2. *Operativ konto* for opprinnelsesgarantier hos Statnett eller kontofører.
3. *Årsregnskap for opprinnelsesmerket strøm* som dokumenterer at det innen tre måneder etter årets utløp er innløst riktig mengde og type opprinnelsesgarantier i forhold til leverandørens estimerte omsetning av opprinnelsesmerket strøm i foregående kalenderår. Dette regnskapet skal inneholde en oversikt over:
  - i. Samlet strømsalg i perioden.
  - ii. Salg i perioden per strømprodukt fordelt på alle opprinnelsesmerkede energikilder.
  - iii. Bekreftelse på tilsvarende mengder innløste opprinnelsesgarantier av ulik type fra Statnett SF eller kontofører.
  - iv. Revidert utgave av fjorårets årsregnskap for opprinnelsesmerket strøm.
4. *Revisorerklæring* med bekreftelse på godkjent årsregnskap for opprinnelsesmerket strøm. Med revisor forstås leverandørens regulære revisor eller annen uavhengig revisor.

All dokumentasjon skal foreligge Energi Norge senest innen 30. juni hvert år.